

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

11. prosince 2012*

„Nesplnění povinnosti státem — Státní podpory — Rozsudek Soudního dvora, kterým se určuje nesplnění povinnosti — Námitka nepřipustnosti — Článek 228 odst. 2 ES a čl. 260 odst. 2 SFEU — Nesplnění povinností vyplývajících z rozsudku — Peněžité sankce“

Ve věci C-610/10,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě čl. 260 odst. 2 SFEU, podaná dne 22. prosince 2010,

Evropská komise, zastoupená B. Stromskym a C. Urraca Caviedesem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Španělskému království, zastoupenému N. Díaz Abad, jako zmocněnkyní,

žalovanému,

podporovanému:

Českou republikou, zastoupenou M. Smolkem, D. Hadrouškem a J. Očkovou, jako zmocněnci,

vedlejší účastníci řízení,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, K. Lenaerts, místopředseda, A. Tizzano, M. Ilešič, T. von Danwitz a J. Malenovský, předsedové senátů, U. Lohmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev (zpravodaj), C. Toader a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokát: J. Mazák,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 12. června 2012,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 6. září 2012,

vydává tento

* Jednací jazyk: španělština.

Rozsudek

- 1 Evropská komise se svou žalobou domáhá, aby Soudní dvůr:
 - určil, že Španělské království tím, že nepřijalo veškerá opatření, která vyplývají z rozsudku ze dne 2. července 2002, Komise v. Španělsko (C-499/99, Recueil, s. I-6031), jenž se týká navrácení podpor, které byly rozhodnutím Komise 91/1/EHS ze dne 20. prosince 1989 o podporách poskytnutých ve Španělsku ústřední vládou a vládami některých autonomních oblastí skupině MAGEFESA, která je výrobcem kuchyňských potřeb z nerezové oceli a drobných elektrospotřebičů (Úř. věst. 1991, L 5, s. 18), shledány protiprávními a neslučitelnými se společným trhem, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z tohoto rozhodnutí a z čl. 260 odst. 1 SFEU;
 - uložil Španělskému království, aby Komisi zaplatilo denní penále ve výši 131 136 eur za prodlení s plněním povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko, a to od vyhlášení rozsudku v projednávané věci až do splnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko;
 - uložil Španělskému království, aby Komisi zaplatilo paušální částku ve výši součinu denní částky 14 343 eur a počtu dní trvání protiprávního jednání, a to od vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko do vyhlášení rozsudku v projednávané věci nebo do dne, kdy tento členský stát ukončí protiprávní jednání, a
 - uložil Španělskému království náhradu nákladů řízení.

I – Skutečnosti předcházející sporu

- 2 Dne 20. prosince 1989 přijala Komise rozhodnutí 91/1, kterým podpory, jež španělská ústřední vláda a vlády některých autonomních regionálních oblastí poskytly podnikům skupiny Magefesa ve formě záruk na úvěr, úvěru za jiných než tržních podmínek, grantů a zvýhodněného úročení, prohlásila za protiprávní a neslučitelné se společným trhem.
- 3 V projednávané věci je skupina Magefesa tvořena čtyřmi průmyslovými podniky vyrábějícími domácí potřeby, a to Industrias Domésticas SA (dále jen „Indosa“), Cubertera del Norte SA (dále jen „Cunosa“), Manufacturas Gur SA (dále jen „GURSA“) a Manufacturas Inoxidables Gibraltar SA (dále jen „MIGSA“).
- 4 Podpory, které byly na základě rozhodnutí 91/1 považovány za protiprávní a neslučitelné se společným trhem, jsou v případě podpor poskytnutých Autonomním společenstvím Baskicko rozděleny následovně:
 - záruka na úvěr ve výši 300 milionů ESP přiznaná přímo podniku Indosa;
 - záruka na úvěr ve výši 672 milionů ESP přiznaná Fiducias de la cocina y derivados SA, správcovské společnosti založené v Baskicku s cílem poskytnout podnikům skupiny Magefesa uvedené podpory, a
 - zvýhodněné úročení ve výši 9 milionů ESP.
- 5 Týmž rozhodnutím byly španělské orgány vyzvány zejména k tomu, aby zrušily záruky na úvěr, úvěr se sníženou úrokovou sazbou změnilo na běžný úvěr a zajistily navrácení grantů.

II – Rozsudek Komise v. Španělsko

- 6 Dne 22. prosince 1999 podala Komise na základě čl. 88 odst. 2 druhého pododstavce ES proti Španělskému království žalobu pro nesplnění povinnosti, kterou se domáhala určení, že Španělské království nepřijalo ve stanovených lhůtách opatření nezbytná k tomu, aby bylo vyhověno zejména rozhodnutí 91/1.
- 7 Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Španělsko mimo jiné rozhodl, že Španělské království nesplnilo svou povinnost přijmout opatření nezbytná k tomu, aby bylo vyhověno uvedenému rozhodnutí, a to v rozsahu, v němž byly podpory poskytnuté podnikům Indosa, GURSA, MIGSA a Cunosa prohlášeny tímto rozhodnutím za protiprávní a neslučitelné se společným trhem.

III – Postup před zahájením soudního řízení

- 8 Po vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko si Komise a Španělské království vyměnily rozsáhlou korespondenci ve věci splnění povinností vyplývajících z tohoto rozsudku.
- 9 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že ačkoli byl dne 19. dubna 1994 prohlášen konkurs na majetek podniku Indosa, tento podnik pokračoval ve své činnosti.
- 10 V odpověď na žádosti Komise o informace z 25. března a 27. července 2004 a 31. ledna 2005 španělské orgány v dopise ze dne 31. března 2005 zejména uvedly, že dohoda o likvidaci podniku Indosa byla schválena dne 29. září 2004, že toto schválení bylo napadeno, aniž to však mělo odkladný účinek, a že tedy lze zahájit likvidaci aktiv podniku Indosa.
- 11 V dopisech z 5. července a 16. prosince 2005 poukázala Komise na to, že téměř tři roky po vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko podnik Indosa pokračoval ve své činnosti, likvidace jeho aktiv nebyla stále zahájena a protiprávní podpora nebyla navracena. Tento orgán kromě toho požadoval, aby byla ukončena činnost podniku Indosa a likvidace jeho aktiv byla dokončena nejpozději dne 25. ledna 2006.
- 12 Během téhož roku 2006 považovala Komise povinnosti vyplývající z rozhodnutí 91/1 za splněné, pokud jde o podniky GURSA, MIGSA a Cunosa, neboť tyto podniky svou činnost ukončily a jejich aktiva byla prodána za tržní cenu.
- 13 V dopise ze dne 30. května 2006 Španělské království oznámilo, že dohoda o likvidaci podniku Indosa nabyla s konečnou platností účinnosti dne 2. května 2006.
- 14 Komise nicméně v řadě dopisů – zejména z 18. října 2006, 27. ledna 2007 a 26. září 2008 – uvedla, že činnost podniku Indosa nebyla ve skutečnosti ukončena a že nebyla dokončena likvidace jeho aktiv. Z informací poskytnutých Španělským královstvím totiž podle Komise vyplynulo, že činnost podniku Indosa pokračovala prostřednictvím 100% vlastněné dceřiné společnosti Compañía de Menaje Doméstico SL (dále jen „CMD“), která byla založena insolvenčním správcem podniku Indosa za účelem uvádění produkce podniku na trh a na kterou byla převedena veškerá aktiva tohoto podniku, jakož i jeho zaměstnanci. Jelikož měla Komise za to, že aktiva podniku Indosa nebyla převedena otevřeným a transparentním postupem, dospěla k závěru, že společnost CMD pokračuje v dotované činnosti, a že ke skutečnému splnění podmínek vyplývajících z rozhodnutí 91/1 je proto zapotřebí navracení podpor společností CMD.
- 15 Španělské království odpovědělo řadou dopisů, mezi něž patří dopisy z 8. října a 13. listopadu 2008 a z 24. července a 25. srpna 2009, z nichž vyplývá, že společnost CMD vyhlásila dne 30. července 2008 úpadek a že její insolvenční správci předložili žádost o kolektivní rozvázání pracovních poměrů všech zaměstnanců, které příslušný vnitrostátní soud vyhověl.

- 16 V dopisech z 18. srpna, 7. září a 21. září 2009 Komise požádala, aby jí byl zaslán podrobný harmonogram s uvedením přesného data ukončení činnosti společnosti CMD a podrobnější informace o postupu převodu jejích aktiv, včetně důkazu o tom, že se tento převod uskutečnil za tržních podmínek. Tento orgán rovněž požádal Španělské království o poskytnutí důkazů o tom, že podpory prohlášené za neslučitelné byly zařazeny na stranu pasiv majetkové podstaty společnosti CMD, tj. jako pohledávky za majetkovou podstatou.
- 17 V dopisech z 21. září, 13. října a 21. října 2009 Španělské království v podstatě odpovědělo, že společnost CMD ukončila svou činnost dne 30. července 2009, ale neposkytlo Komisi podrobný harmonogram, jež požadovala.
- 18 Dne 3. září 2009 bývalí zaměstnanci CMD založili společnost s ručením omezeným s účastí zaměstnanců, kterou nazvali Euskomenaje 1870 SLL (dále jen „Euskomenaje“) a jejíž činnost spočívá ve výrobě kuchyňských potřeb a drobných elektrospotřebičů a v jejich uvádění na trh.
- 19 Po založení uvedené společnosti souhlasili insolvenční správci společnosti CMD s předběžným převodem aktiv této společnosti na společnost Euskomenaje až do ukončení likvidace společnosti CMD.
- 20 Dne 23. listopadu 2009 zaslala Komise Španělskému království výzvu dopisem podle čl. 228 odst. 2 ES. V tomto dopise Komise uvedla, že si vyhrazuje právo vydat případně odůvodněné stanovisko v souladu s tímto ustanovením poté, co se seznámí s vyjádřením tohoto členského státu, nebo pokud jí toto vyjádření nebude zasláno.
- 21 Dne 26. ledna 2010 odpovědělo Španělské království na výzvu dopisem a oznámilo, že podnik Indosa a společnost CMD se nacházejí v likvidaci a že ukončily svou činnost.
- 22 Dne 22. března 2010 zaslala Komise Španělskému království doplňující výzvu dopisem, v níž jej na základě čl. 260 odst. 2 SFEU vyzvala, aby se vyjádřilo ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto dopisu. V tomto dopise Komise upřesnila, že si vyhrazuje právo předložit věc Soudnímu dvoru na základě téhož ustanovení poté, co se seznámí s vyjádřením tohoto členského státu, nebo pokud jí toto vyjádření nebude zasláno.
- 23 V dopisech z 2. a 9. června 2010 uvedlo Španělské království kroky podniknuté ke splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko. Španělské království zejména poznamenalo, že Autonomní společenství Baskicko chybí na seznamu věřitelů společnosti CMD v souvislosti s podporami, které byly rozhodnutím 91/1 prohlášeny za protiprávní a neslučitelné se společným trhem, ale že do konkursního řízení s touto společností vstoupí jako účastník, a to přihlášením pohledávky související s uvedenými podporami. Dne 10. června 2010 toto autonomní společenství přihlásilo pohledávku na částku 16 828,34 eur. Toto společenství následně danou přihlášku několikrát opravilo, a to zvyšováním částky předmětné pohledávky, která podle své poslední přihlášky ze 7. prosince 2011 dosahuje výšky 22 683 745 eur.
- 24 V dopise ze dne 7. července 2010 zaslalo Španělské království Komisi plán likvidace společnosti CMD a usnesení příslušného vnitrostátního soudu ze dne 22. června 2010, kterým byl tento plán schválen. Z tohoto plánu vyplývá, že dotčené protiprávní podpory nejsou uvedeny mezi uznanými pohledávkami. Tento plán kromě toho stanoví, že veškerá aktiva společnosti CMD musí být prodána jejím věřitelům, tedy především zaměstnancům CMD, jako částečná kompenzace za jejich pohledávky, ledaže by ve lhůtě patnácti dnů od zveřejnění tohoto plánu byla předložena lepší nabídka.
- 25 Vzhledem k tomu, že vysvětlení podaná Španělským královstvím Komisi nepřesvědčila, podala projednávanou žalobu.

- 26 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 13. května 2011 bylo povoleno vedlejší účastenství České republiky na podporu návrhových žádání Španělského království.

IV – Vývoj po předložení věci Soudnímu dvoru

- 27 Usnesením ze dne 12. ledna 2011 nařídil Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao (Španělsko) ukončení činnosti společnosti CMD a uzavření jejich provozoven.
- 28 Dne 3. března 2011 podalo Autonomní společenství Baskicko k uvedenému soudu žádost o ukončení činnosti společnosti Euskomenaje, jež byla vykonávána v zařízeních společnosti CMD.
- 29 Dne 10. března 2011 podalo uvedené společenství odvolání proti usnesení ze dne 22. června 2010, kterým byl schválen plán likvidace společnosti CMD.
- 30 Usnesením ze dne 16. ledna 2012 Audiencia Provincial de Bizkaia (Španělsko) zrušil uvedené usnesení a nařídil likvidaci aktiv společnosti CMD za podmínek volné a transparentní hospodářské soutěže otevřené třetím osobám.
- 31 Usnesením Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao ze dne 4. dubna 2012 byla pohledávka na 22 683 745 eur ve prospěch Autonomního společenství Baskicko zařazena na stranu pasiv majetkové podstaty společnosti CMD.

V – K přípustnosti

A – Argumentace účastníků řízení

- 32 Španělské království, podporované Českou republikou, zpochybňuje přípustnost projednávané žaloby z důvodu, že Komise nezaslala Španělskému království odůvodněné stanovisko na základě čl. 228 odst. 2 ES, přičemž toto ustanovení je v projednávané věci použitelné, neboť řízení bylo zahájeno dne 20. listopadu 2009, tj. před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost. Toto ustanovení přitom podle Španělského království stanoví jak zaslání výzvy dotyčným členským státům, tak oznámení odůvodněného stanoviska tomuto státu.
- 33 Španělské království tvrdí, že v rozsahu, v němž by čl. 260 odst. 2 SFEU bylo možné vykládat v tom smyslu, že ruší tu část řízení, jež se týkala vydání odůvodněného stanoviska, by retroaktivní použití tohoto ustanovení na řízení zahájené před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost bylo v rozporu se zásadou právní jistoty, zásadou zákazu zpětné účinnosti norem upravujících méně příznivé sankce a zásadou legality trestných činů a trestů.
- 34 Z bodu 42 rozsudku ze dne 4. července 2000, Komise v. Řecko, (C-387/97, Recueil, s. I-5047), kromě toho podle Španělského království vyplývá, že pravidla zakotvená v novém ustanovení Smlouvy se použijí pouze tehdy, pokud všechny fáze postupu před zahájením soudního řízení proběhly po vstupu této Smlouvy v platnost.
- 35 Protokol č. 36 o přechodných ustanoveních, který je připojen ke Smlouvě o FEU, mimoto neobsahuje žádné ustanovení umožňující použití čl. 260 odst. 2 SFEU na řízení zahájené před vstupem této Smlouvy v platnost.
- 36 Španělské království podpůrně tvrdí, že čl. 260 odst. 2 SFEU nelze vykládat v tom smyslu, že postup před zahájením soudního řízení již neobsahuje část zahrnující vydání odůvodněného stanoviska. Opačný výklad by omezil procesní záruky a právo dotyčného členského státu na obhajobu.

- 37 Ještě podpůrněji má uvedený členský stát za to, že čl. 288 první pododstavec SFEU, podle kterého orgány Evropské unie přijímají pro výkon svých pravomocí nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska, vyžaduje vydání odůvodněného stanoviska v rámci řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU.
- 38 Komise navrhuje, aby byla námitka nepřijatelnosti uplatněná Španělským královstvím zamítnuta.

B – Závěry Soudního dvora

- 39 Před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost bylo řízení o žalobě pro nesplnění povinnosti vyhovět rozsudku Soudního dvora, kterým se určuje, že členský stát nesplnil povinnosti vyplývající z unijního práva, upraveno článkem 228 odst. 2 ES.
- 40 Toto ustanovení stanovilo, že určí-li Soudní dvůr, že členský stát nesplnil některou z povinností, které pro něj vyplývají ze Smlouvy o ES, a má-li Komise následně za to, že tento členský stát nepřijal opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora, kterým se určuje toto nesplnění povinnosti, vydá Komise poté, co poskytla dotyčnému členskému státu příležitost se vyjádřit, odůvodněné stanovisko upřesňující body, v nichž tento členský stát nevyhověl danému rozsudku.
- 41 Postup před zahájením soudního řízení stanovený v čl. 228 odst. 2 ES tak byl složen ze dvou na sebe navazujících částí, a to z výzvy zasláné dotyčnému členskému státu a z vydání odůvodněného stanoviska zasláného tomuto členskému státu.
- 42 Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost čl. 260 odst. 2 SFEU stanoví, že má-li Komise za to, že dotyčný členský stát nepřijal opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora Evropské unie, kterým se určuje nesplnění povinnosti, může předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie poté, co poskytla tomuto státu příležitost se vyjádřit.
- 43 Jak vyplývá ze samotného znění čl. 260 odst. 2 SFEU, toto ustanovení změnilo průběh postupu před zahájením soudního řízení, a to zrušením té části, jež se týkala vydání odůvodněného stanoviska. Tento postup má nyní pouze jednu část, tedy část zahrnující výzvu dotyčnému členskému státu.
- 44 V rámci projednávání žaloby vyvstává otázka, zda je postup před zahájením soudního řízení, jenž byl zahájen před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost, tedy před 1. prosincem 2009, ale který pokračuje i po tomto datu, upraven článkem 228 odst. 2 ES nebo článkem 260 odst. 2 SFEU.
- 45 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora se procesní pravidla obecně považují za použitelná ke dni, kdy vstoupí v platnost (rozsudky ze dne 8. července 2010, Komise v. Itálie, C-334/08, Sb. rozh. s. I-6869, bod 60; ze dne 29. března 2011, ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Luxembourg a další, C-201/09 P a C-216/09 P, Sb. rozh. s. I-2239, bod 75 a citovaná judikatura; ThyssenKrupp Nirosta v. Komise, C-352/09 P, Sb. rozh. s. I-2359, bod 88, jakož i rozsudek ze dne 14. února 2012, Toshiba Corporation a další, C-17/10, bod 47).
- 46 Ustanovení, která upravují průběh postupu před zahájením soudního řízení a která zejména upřesňují části, jež tento postup zahrnuje, přitom spadají pod procesní pravidla použitelná v dané oblasti. Výzva dotyčnému členskému státu a odůvodněné stanovisko zasláné tomuto státu jsou totiž pouze procesními prostředky, jejichž cílem je zajistit dodržování povinnosti tohoto státu přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora, kterým bylo určeno nesplnění povinnosti. Části, které zahrnuje tento postup, se tak jako takové netýkají povinností členských států vyplývajících ze smluv a sankcí, které jim mohou být při nesplnění těchto povinností uloženy.

- 47 Pravidla, jež upravují průběh postupu před zahájením soudního řízení a jsou stanovena v čl. 260 odst. 2 SFEU, jsou proto procesními pravidly, která jsou jako taková použitelná od vstupu tohoto ustanovení v platnost. Z toho plyne, že se tato pravidla použijí na všechny žaloby pro nesplnění povinnosti, které byly podány po jejich vstupu v platnost, a to bez ohledu na skutečnost, že postup před zahájením soudního řízení byl zahájen před tímto datem.
- 48 Zásada právní jistoty, zásada zákazu retroaktivity při ukládání přísnějších sankcí a zásada legality trestných činů a trestů, kterých se dovolává Španělské království, nezpochybnují výše uvedené úvahy.
- 49 Pokud jde o zásadu právní jistoty, je třeba připomenout, že tato zásada vyžaduje, aby unijní právní úprava umožnila dotčeným osobám přesně se seznámit s rozsahem povinností, které jim uvedená úprava ukládá, a aby tyto osoby měly možnost jednoznačně znát svá práva a povinnosti a postupovat podle toho (výše uvedený rozsudek ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Luxembourg a další, bod 68).
- 50 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že členským státům byly plně známy jak jejich povinnost přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora, kterým se určuje nesplnění povinnosti státem, tak důsledky, které by nesplnění této povinnosti mohlo mít, neboť byly v primárním právu Unie uvedeny dlouho před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost. Za těchto podmínek se členské státy nemohou dovolávat zásady právní jistoty s cílem zamezit okamžitému použití nových procesních pravidel zakotvených v čl. 260 odst. 2 SFEU.
- 51 Stejně tak v případě zásady zákazu zpětné účinnosti přísnějších ustanovení a zásady legality trestných činů a trestů stačí konstatovat, že Smlouva o FEU nepřinesla žádnou změnu týkající se zaprvé povinnosti členských států přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora, kterým se určuje nesplnění povinnosti, a zadruhé sankcí, které mohou být členským státům při nesplnění této povinnosti uloženy.
- 52 Španělské království není oprávněno dovolávat se ani zásahu do svého práva na obhajobu, jelikož v projednávané věci mělo příležitost vyjádřit se v odpovědi na výzvu dopisem i v odpovědi na doplňující výzvu dopisem. Tento členský stát byl navíc posledně uvedeným dopisem informován o tom, že Komise má v úmyslu předložit věc Soudnímu dvoru podle čl. 260 odst. 2 SFEU.
- 53 Co se týče závěru, který Španělské království vyvozuje z výše uvedeného rozsudku Komise v. Řecko, že pravidla zakotvená v novém ustanovení Smlouvy se použijí pouze tehdy, pokud všechny fáze postupu před zahájením soudního řízení proběhly po vstupu této Smlouvy v platnost, je nutno konstatovat, že vychází z nesprávného výkladu tohoto rozsudku.
- 54 Námitka nepřípustnosti vznesená ve sporu, v němž byl vydán výše uvedený rozsudek Komise v. Řecko, totiž vycházela z předpokladu, že postup před zahájením soudního řízení byl zahájen před vstupem Smlouvy o EU, ve znění před Lisabonskou smlouvou, v platnost. K zamítnutí této námítky stačilo, že Soudní dvůr konstatoval, že na rozdíl od tvrzení dotčeného členského státu všechny fáze tohoto postupu proběhly po vstupu této Smlouvy v platnost. Z téhož rozsudku nicméně nelze dovodit, že kdyby proběhla jedna z uvedených fází před vstupem uvedené Smlouvy v platnost, dospěl by Soudní dvůr k opačnému závěru.
- 55 Neobstojí ani argumenty, které Španělské království uplatnilo podpůrně. Pokud jde o tvrzení, že čl. 260 odst. 2 SFEU nezrušil tu část řízení, jež se týkala vydání odůvodněného stanoviska během postupu před zahájením soudního řízení, je třeba odkázat na úvahy uvedené v bodě 43 tohoto rozsudku. Co se týče argumentu vycházejícího z čl. 288 prvního pododstavce SFEU, stačí konstatovat, že toto ustanovení nijak nesouvisí s postupem podle čl. 260 odst. 2 SFEU.
- 56 Za těchto podmínek je třeba námitku nepřípustnosti vznesenou Španělským královstvím zamítnout.

VI – K nesplnění povinnosti

A – Argumentace účastníků řízení

- 57 Komise vytýká Španělskému království, že nepřijalo opatření, která vyplývají z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko, pokud jde o protiprávní podpory poskytnuté podniku Indosa (dále jen „dotčené protiprávní podpory“). I když byl totiž konkurs na majetek tohoto podniku prohlášen již v roce 1994, tyto podpory nebyly navráceny ani zařazeny mezi pohledávky za konkursní podstatou tohoto podniku.
- 58 Činnost podniku Indosa kromě toho pokračovala i přes prohlášení konkurzu na majetek tohoto podniku, přičemž ji nejprve vykonával samotný podnik Indosa a poté jeho 100 % vlastněná dceřiná společnost CMD. Aktiva podniku Indosa byla kromě toho na společnost CMD převedena netransparentně a bez zajištění soutěže.
- 59 Co se týče společnosti CMD, na jejíž majetek byl následně rovněž prohlášen konkurs, Komise má za to, že španělské orgány neprokázaly, že pohledávka na vrácení dotčených protiprávních podpor byla zapsána na seznam přihlášených pohledávek v rámci konkursního řízení s touto společností před uplynutím lhůty stanovené v doplňující výzvě dopisem. V definitivním soupise pohledávek, který byl Komisi zaslán dne 1. prosince 2009, totiž není uvedena pohledávka na vrácení uvedených podpor, což bylo španělskými orgány výslovně potvrzeno v jejich dopisech z 2. a 9. června 2010.
- 60 Španělské království je naproti tomu toho názoru, že přijalo veškerá možná opatření pro splnění povinností vyplývajících z rozhodnutí 91/1 a z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko.
- 61 Pokud jde zaprvé o zapsání pohledávky na vrácení dotčených protiprávních podpor na seznam přihlášených pohledávek v rámci konkursního řízení se společností CMD, tento členský stát tvrdí, že Autonomní společenství Baskicko podniklo za účelem zapsání této pohledávky řadu kroků, jež jsou popsány v bodě 23 rozsudku v projednávané věci.
- 62 Pokud jde zadruhé o ukončení dotované činnosti, Španělské království připouští, že tato činnost pokračovala v prostorách společnosti CMD prostřednictvím společnosti Euskomenaje. Tento členský stát má však za to, že podnikl kroky nezbytné k ukončení této činnosti.
- 63 Pokud jde zatřetí o prodej aktiv společnosti CMD, Španělské království s odkazem na rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Komise v. Itálie (C-496/09, Sb. rozh. s. I-11483), tvrdí, že pro účely splnění povinnosti zajistit navrácení protiprávní podpory neslučitelné se společným trhem stačí, aby byla pohledávka na vrácení dotčených podpor zapsána na seznam přihlášených pohledávek, a tedy již není vyžadován prodej aktiv příjemce této podpory za tržní cenu.
- 64 Španělské království konečně tvrdí, že veřejnoprávní věřitelé nemohli urychlit likvidaci společnosti CMD, neboť tato likvidace probíhala pod dohledem soudu a postupem stanoveným v použitelných vnitrostátních právních předpisech.

B – Závěry Soudního dvora

- 65 K určení, zda Španělské království přijalo všechna opatření nezbytná k tomu, aby vyhovělo výše uvedenému rozsudku Komise v. Španělsko, je třeba ověřit, zda částky dotčených protiprávních podpor byly vráceny podniky, které jsou jejich příjemci. V tomto ohledu je třeba konstatovat, že spor, který byl předložen Soudnímu dvoru, se týká výhradně podpor poskytnutých podniku Indosa.

- 66 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora týkající se čl. 228 odst. 2 ES je datem rozhodným pro posouzení existence nesplnění povinnosti podle tohoto ustanovení uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku vydaném podle tohoto ustanovení (viz rozsudky ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie, C-304/02, Sb. rozh. s. I-6263, bod 30, a ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, C-369/07, Sb. rozh. s. I-5703, bod 43).
- 67 Vzhledem k tomu, že Smlouva o FEU zrušila v řízení o žalobě pro nesplnění povinnosti podle čl. 260 odst. 2 SFEU tu část, jež se týkala vydání odůvodněného stanoviska, jak bylo uvedeno v bodě 43 tohoto rozsudku, je třeba za datum rozhodné pro posouzení existence takového nesplnění povinnosti považovat datum uplynutí lhůty stanovené ve výzvě dopisem vydané na základě tohoto ustanovení.
- 68 Vzhledem k tomu, že Komise v projednávaném případě zaslala Španělskému království doplňující výzvu dopisem, rozhodným datem uvedeným v předchozím bodě je datum uplynutí lhůty stanovené v tomto dopise, tedy 22. května 2010.
- 69 Je přitom nesporné, že dotčené protiprávní podpory poskytnuté podniku Indosa nebyly k tomuto datu tímto podnikem navraceny.
- 70 Kromě toho není zpochybněno, že uvedené podpory musí být navraceny společností CMD, na jejíž majetek byl dne 30. června 2008 prohlášen konkurs poté, co se stala právní nástupkyní podniku Indosa, na jehož majetek byl konkurs prohlášen dne 19. dubna 1994.
- 71 Pokud musí protiprávně poskytnuté podpory navrátit podnik, který je v úpadku nebo ohledně kterého probíhá úpadekové řízení, jehož cílem je prodej majetku a vyrovnání pohledávek, podle ustálené judikatury platí, že skutečnost, že tento podnik je v obtížích nebo v úpadku, nemá vliv na povinnost navrácení podpor (viz zejména rozsudek ze dne 6. prosince 2007, Komise v. Itálie, C-280/05, bod 28 a citovaná judikatura).
- 72 Podle ustálené judikatury rovněž platí, že obnovení předchozí situace a vyloučení narušení hospodářské soutěže vyplývajících z protiprávně poskytnutých podpor lze v zásadě dosáhnout zapsáním pohledávky na vrácení dotčených podpor na seznam přihlášených pohledávek (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. ledna 1986, Komise v. Belgie, 52/84, Recueil, s. 89, bod 14; ze dne 21. března 1990, Belgie v. Komise, zvaný „Tubemeuse“, C-142/87, Recueil, s. I-959, body 60 až 62; ze dne 29. dubna 2004, Německo v. Komise, C-277/00, Recueil, s. I-3925, bod 85, a ze dne 14. dubna 2011, Komise v. Polsko, C-331/09, Sb. rozh. s. I-2933, bod 60).
- 73 V projednávaném případě je nesporné, že Autonomní společenství Baskicko podalo žádost o zapsání pohledávky na vrácení dotčených protiprávních podpor na seznam pohledávek v rámci konkursního řízení se společností CMD až dne 10. června 2010, přičemž je třeba upřesnit, že tato žádost se týkala jen nepatrné části podpor, jejichž navrácení bylo rozhodnutím 91/1 požadováno. Tato žádost byla následně několikrát opravena, přičemž poslední oprava byla předložena dne 7. prosince 2011. Všechny tyto kroky však byly učiněny po uplynutí lhůty stanovené v doplňující výzvě dopisem.
- 74 Je tedy nutno konstatovat, že ke dni 22. května 2010, kdy uplynula lhůta stanovená v doplňující výzvě dopisem, nebyla pohledávka na vrácení dotčených protiprávních podpor zapsána na seznam přihlášených pohledávek v rámci konkursního řízení se společností CMD.
- 75 Španělské království nemůže za těchto podmínek tvrdit, že ve stanovené lhůtě přijalo všechna opatření nezbytná pro splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko.

76 V důsledku toho je třeba určit, že Španělské království tím, že ke dni uplynutí lhůty stanovené v doplňující výzvě dopisem, kterou Komise vydala na základě čl. 260 odst. 2 SFEU, nepřijalo všechna opatření, jež vyplývají z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko, jenž se týká zejména navrácení podpor, které byly rozhodnutím 91/1 shledány protiprávními a neslučitelnými se společným trhem, podnikem Indosa, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z odstavce 1 téhož článku.

VII – K peněžitým sankcím

A – *K penále*

1. Argumentace účastníků řízení

- 77 Komise má za to, že uložení peněžitých sankcí je v projednávané věci nezbytné s ohledem na skutečnost, že činnost, na kterou byly poskytnuty dotčené protiprávní podpory, pokračovala více než 22 let po přijetí rozhodnutí 91/1, a to nejprve prostřednictvím společnosti CMD a poté prostřednictvím společnosti Euskomenaje.
- 78 Co se týče vývoje po uplynutí lhůty stanovené v doplňující výzvě dopisem, Komise má za to, že nesplnění povinnosti, jež bylo určeno ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Španělsko, nebylo ukončeno.
- 79 Komise, která uznává, že pohledávka na vrácení dotčených protiprávních podpor byla nakonec zapsána na seznam přihlášených pohledávek v návaznosti na usnesení Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao ze dne 4. dubna 2012, má za to, že dotovaná činnost pokračuje v prostorách společnosti CMD prostřednictvím společnosti Euskomenaje.
- 80 Komise kromě toho připomíná, že plán likvidace společnosti CMD stanovil prodej jejích aktiv jejím bývalým zaměstnancům, kteří mezitím založili společnost Euskomenaje s cílem pokračovat v dotované činnosti. I když je pravda, že schválení tohoto plánu bylo usnesením Audiencia Provincial de Bizkaia ze dne 16. ledna 2012 zrušeno, toto zrušení nemá podle Komise dopad na to, že společnost Euskomenaje stále využívá aktiva společnosti CMD. Insolvenční správci společnosti CMD totiž společnosti Euskomenaje umožnili, aby prozatímně a bezplatně využívala aktiva společnosti CMD.
- 81 Co se týče výše penále, Komise na základě svého sdělení SEC(2005) 1658 ze dne 13. prosince 2005 k použití článku 228 ES (Úř. věst. 2007, C 126, s. 15), aktualizovaného dne 20. července 2010 [SEC(2010) 923], navrhuje, aby penále bylo vypočítáno jako součin jednotné základní paušální sazby, koeficientu závažnosti a koeficientu doby trvání. Získaný výsledek se pak vynásobí koeficientem zohledňujícím platební schopnost členského státu, který nesplnil svoji povinnost, a počet hlasů, které má tento stát v Radě Evropské unie.
- 82 Komise je v projednávaném případě toho názoru, že penále ve výši 131 136 eur za den je přizpůsobené okolnostem a přiměřené dotčenému nesplnění povinnosti, jakož i platební schopnosti dotčeného členského státu. Tato výše je určena vynásobením základní paušální sazby ve výši 640 eur za den, koeficientu závažnosti 5 na stupnici od 1 do 20, koeficientu doby trvání 3 na stupnici od 1 do 3 a konečně fixního koeficientu, zvaného „koeficient n“, který odráží platební schopnost Španělského království, tj. 13,66.
- 83 Pokud jde nejprve o závažnost protiprávního jednání, Komise připomíná, že ustanovení Smlouvy o FEU v oblasti státních podpor mají zásadní povahu. Navrácení dotčených protiprávních podpor se kromě toho nemělo setkat se značnými obtížemi, neboť tyto podpory měla vrátit jediná společnost. Co se

dále týče doby trvání protiprávního jednání, neplnění povinností trvalo po dobu více než 22 let, a sice od oznámení rozhodnutí 91/1. Konečně ohledně periodicity platby penále má Komise za to, že by se mělo jednat o denní penále.

- 84 Španělské království je toho názoru, že v projednávané věci není ukládání peněžitých sankcí důvodné, a to zejména s ohledem na kroky, které měly zajistit splnění povinností vyplývajících z rozhodnutí 91/1 a z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko a k nimž došlo po uplynutí lhůty stanovené v doplňující výzvě dopisem.
- 85 Zprv, takové kroky podniknuté Autonomním společenstvím Baskicko za účelem zápisu pohledávky na vrácení dotčených protiprávních podpor, jako jsou kroky popsané v bodě 23 tohoto rozsudku, vedly zejména k přijetí usnesení ze dne 4. dubna 2012, v němž Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao souhlasil se zápisem pohledávky na vrácení uvedených podpor ve výši 22 683 745 eur ve prospěch tohoto společenství. Na rozdíl od odhadů Komise kromě toho dotyčné podpory nedosahují výše 22 683 745 eur, ale výše 22 469 459 eur.
- 86 Zadruhé, Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao v usnesení ze dne 12. ledna 2011 nařídil ukončení činnosti společnosti CMD a uzavření jejích provozoven. Autonomní společenství Baskicko tentýž soud dne 3. března 2011 rovněž požádalo, aby nařídil okamžité ukončení činnosti vykonávané společností Euskomenaje v prostorách společnosti CMD.
- 87 Co se týče skutečnosti, že společnost Euskomenaje užívá práv průmyslového vlastnictví skupiny Magefesa, mezi něž patří ochranná známka Magefesa, Španělské království uvádí, že plán likvidace posledně uvedené společnosti počítá s přímým udělením těchto práv společnosti Euskomenaje. Autonomní společenství Baskicko však s uvedeným plánem nesouhlasilo a požadovalo, aby tatáž práva přestala být užívána. Toto společenství rovněž navrhlo, aby uvedená práva byla převedena na základě nabídkového řízení a po zveřejnění na úrovni Unie. Těmto návrhům však nebylo vyhověno.
- 88 Zatřetí, Španělské království tvrdí, že původní plán likvidace společnosti CMD, jenž byl schválen usnesením příslušného vnitrostátního soudu ze dne 22. června 2010, stanovil otevřené, ničím nepodmíněné a transparentní nabídkové řízení, a uvádí, že Autonomní společenství Baskicko podalo proti tomuto usnesení odvolání. Dne 16. ledna 2012 přitom Audiencia Provincial de Bizkaia toto usnesení zrušil a nařídil, aby likvidace aktiv společnosti CMD byla provedena za podmínek volné a transparentní hospodářské soutěže.
- 89 Španělské království je každopádně s odkazem na výše uvedený rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Komise v. Itálie, toho názoru, že k prokázání skutečnosti, že povinnosti vyplývající z rozhodnutí 91/1 a z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko byly splněny, stačí prokázat, že vnitrostátní orgány jednaly za účelem zapsání pohledávky týkající se dotčených protiprávních podpor na seznam přihlášených pohledávek s náležitou péčí.
- 90 Co se týče výše penále navrhané Komisí, Španělské království tvrdí, že je nepřiměřená. Tento členský stát v tomto ohledu tvrdí, že toto řízení se týká pouze jedné ze čtyř společností skupiny Magefesa, které byly uvedené podpory poskytnuty. Základní paušální sazba musí z tohoto důvodu odpovídat jedné čtvrtině paušální sazby navrhané Komisí, tedy 160 eurům za den.
- 91 A dále vzhledem k tomu, že dotčené protiprávní podpory byly poskytnuty autonomním společenstvím, které představuje 6,24 % hrubého domácího produktu Španělska (dále jen „HDP“), a že vnitrostátní právo ukládá španělské vládě povinnost přenést sankce, které mohou být uloženy v projednávané věci, na entity působící pod úrovní státu, jež jsou odpovědné za porušení unijního práva, musí být podle tohoto členského státu základní paušální sazba stanovena na 9,98 eur za den, což odpovídá součinu částky 160 eur a procentní sazby 6,24 %.

- 92 Pokud jde o koeficient závažnosti protiprávního jednání, uvedený členský stát navrhuje, aby měl hodnotu 1, neboť vnitrostátní orgány učinily vše, co bylo v jejich silách, aby splnily povinnosti vyplývající z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko. Objem prodejů uskutečněných podnikem Indosa, společností CMD a společností Euskomenaje v letech 1986 až 2010 kromě toho klesl v reálném vyjádření o 77,7 %, zatímco zbývající zaměstnanci představují sotva 3,3 % z počtu zaměstnanců v roce 1986. Relevantní podíl na trhu, který měl v roce 2002 podnik Indosa, byl mnohem větší než podíl, který měla v roce 2010 společnost Euskomenaje, neboť tento podíl se zmenšil z 8,4 % na 4,1 %. Tyto údaje podle Španělského království prokazují zřetelné zmírnění narušení hospodářské soutěže způsobeného tím, že společnost Euskomenaje pokračovala v dotčené činnosti.
- 93 Co se týče koeficientu týkajícího se doby trvání protiprávního jednání, tento koeficient musí mít hodnotu 1, neboť podle Španělského království musí být tato doba v projednávaném případě posouzena s ohledem na průměrnou délku konkursních řízení v tomto členském státě, tedy 1 114 dní.
- 94 Španělské království proto navrhuje penále ve výši 136,33 eur za den.
- 95 Co se týče periodicity platby penále, uvedený členský stát tvrdí, že penále by nemělo být denní, ale čtvrtletní, neboť podle vnitrostátního práva předkládají insolvenční správci svoji zprávu čtvrtletně.

2. Závěry Soudního dvora

a) Úvodní poznámky

- 96 Soudní dvůr shledal, že Španělské království ve lhůtě stanovené v doplňující výzvě dopisem nevyhovělo výše uvedenému rozsudku Komise v. Španělsko, a může tedy tomuto členskému státu uložit, aby zaplatil penále, pokud neplnění povinností trvá až do posouzení skutkového stavu Soudním dvorem (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 59 a citovaná judikatura).
- 97 Je tedy třeba ověřit, zda tomu tak skutečně je.

b) K pokračujícímu neplnění povinností

- 98 K určení, zda neplnění povinností, které je Španělskému království vytýkáno, trvalo až do posouzení skutkového stavu v dané věci Soudním dvorem, je třeba posoudit opatření, která byla podle tohoto členského státu přijata po uplynutí lhůty stanovené v doplňující výzvě dopisem.
- 99 V tomto ohledu je třeba připomenout, jak bylo učiněno v bodě 72 tohoto rozsudku, že v případě, kdy byl na majetek podniku, jemuž byly poskytnuty protiprávní podpory neslučitelné se společným trhem, prohlášen konkurs, lze obnovení předchozí situace a odstranění narušení hospodářské soutěže vyplývajícího z protiprávně poskytnutých podpor v zásadě dosáhnout zapsáním pohledávky na vrácení takových podpor na seznam přihlášených pohledávek.
- 100 V projednávaném případě Autonomní společenství Baskicko požádalo dne 10. června 2010 o zapsání pohledávky na vrácení dotčených protiprávních podpor ve výši 16 828,34 eur. Vzhledem k tomu, že tato částka byla zjevně nižší než celková částka dotčených podpor, ji toto společenství několikrát opravilo, přičemž podle jeho poslední přihlášky ze 7. prosince 2011 byla tato částka stanovena na 22 683 745 eur, což odpovídá odhadům Komise v případě dotčené pohledávky. Usnesením Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao ze dne 4. dubna 2012 byla tato pohledávka zařazena na stranu pasiv majtkové podstaty společnosti CMD ve výši posledně uvedené částky.

- 101 S ohledem na výše uvedené okolnosti není třeba zkoumat tvrzení Španělského království, že dotčené podpory dosahují výše 22 469 459 eur, a nikoliv výše 22 683 745 eur.
- 102 Je tedy třeba konstatovat, že pohledávka na vrácení dotčených protiprávních podpor byla zapsána na seznam přihlášených pohledávek v rámci konkursního řízení se společností CMD.
- 103 Na rozdíl od tvrzení Španělského království však tato okolnost sama o sobě nepostačuje ke splnění povinnosti vyhovět výše uvedenému rozsudku Komise v. Španělsko.
- 104 Jak již Soudní dvůr několikrát rozhodl, zapsáním pohledávky na vrácení dotčených podpor na seznam přihlášených pohledávek lze totiž povinnost navrácení splnit pouze tehdy, pokud – v případě, že státní orgány neměly možnost zajistit navrácení celé částky podpor – konkursní řízení povede k likvidaci podniku, jemuž byly poskytnuty protiprávní podpory, tj. k definitivnímu ukončení jeho činnosti (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky Komise v. Belgie, body 14 a 15; Komise v. Polsko, body 63 až 65, a rozsudek ze dne 13. října 2011, Komise v. Itálie, C-454/09, bod 36).
- 105 V tomto ohledu je třeba připomenout, že cílem navrácení podpor prohlášených za neslučitelné se společným trhem má být odstranění narušení hospodářské soutěže způsobeného konkurenční výhodou, ze které měl na trhu prospěch příjemce těchto podpor na úkor svých konkurentů, a nastolení situace, která předcházela poskytnutí uvedených podpor (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. dubna 1995, Komise v. Itálie, C-348/93, Recueil, s. I-673, bod 27, a výše uvedený rozsudek Komise v. Polsko, bod 56).
- 106 Nachází-li se přitom podnik, kterému byly poskytnuty protiprávní podpory, v úpadku a byla-li založena společnost s cílem pokračovat v části činnosti tohoto podniku v úpadku, pokračování v této činnosti, aniž byly zcela navráceny dotčené podpory, může způsobit přetrvávání narušení hospodářské soutěže v důsledku konkurenční výhody, ze které měla tato společnost na trhu prospěch na úkor svých konkurentů. Má-li taková nově založená společnost nadále prospěch z této výhody, může tak být povinna navrátit dotčené podpory. Tak je tomu zejména v případě, kdy je prokázáno, že tato společnost nadále účinně využívá konkurenční výhodu spojenou se získáním těchto podpor, zvláště tehdy, když tato společnost nabývá aktiv společnosti v likvidaci, aniž jako protiplnění zaplatí cenu odpovídající tržním podmínkám, nebo když je prokázáno, že důsledkem založení takové společnosti bylo obehnutí povinnosti vrátit uvedené podpory (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Německo v. Komise, bod 86). To platí zejména v případě, kdy zaplacení ceny odpovídající tržním podmínkám nepostačuje k vyvážení konkurenční výhody spojené se získáním protiprávních podpor.
- 107 V takovém případě zapsání pohledávky týkající se podpor prohlášených za protiprávní a neslučitelné se společným trhem na seznam přihlášených pohledávek nepostačuje samo o sobě k odstranění takto vzniklého narušení hospodářské soutěže.
- 108 Předcházející úvahy nejsou vyvráceny výše uvedeným rozsudkem ze dne 17. listopadu 2011, Komise v. Itálie. Z tohoto rozsudku totiž nevyplývá, že byla-li pohledávka týkající se dotčených podpor zapsána na seznam přihlášených pohledávek v rámci konkursního řízení s příjemcem těchto podpor, tento příjemce může pokračovat ve své činnosti, i když tyto podpory nebyly zcela navráceny.
- 109 V bodě 69 rozsudku v projednávané věci bylo konstatováno, že v projednávaném případě nebyly dotčené protiprávní podpory skutečně navráceny. Je tedy třeba ověřit, zda ke dni posouzení skutkového stavu v dané věci Soudním dvorem přetrvává konkurenční výhoda spojená se získáním těchto podpor.

110 V tomto ohledu z několika skutečností ve spisu předloženém Soudnímu dvoru vyplývá, že společnost Euskomenaje nadále účinně využívá tuto výhodu. Jednotlivé kroky, k nimž postupně docházelo v rámci konkursního řízení se společností CMD, totiž nasvědčují tomu, že jejich cílem bylo zajistit, aby dotovaná činnost pokračovala, a to i přesto, že dotčené protiprávní podpory nebyly v plném rozsahu navráceny.

111 Ze spisu zvláště vyplývá, že:

- plán likvidace společnosti CMD, jenž byl schválen usnesením Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao ze dne 22. června 2010, v podstatě stanovil, že veškerá aktiva této společnosti budou jako celek prodána jejím věřitelům, kterými jsou především její bývalí zaměstnanci, jako částečná kompenzace za jejich pohledávky, přičemž pohledávka týkající se dotčených protiprávních podpor nebyla v dané době uvedena mezi uznanými pohledávkami;
- právě krátce před schválením tohoto plánu byla bývalými zaměstnanci společnosti CMD založena společnost Euskomenaje, jejíž činnost je v podstatě totožná s činností vykonávanou do té doby společností CMD;
- plán likvidace společnosti CMD sledoval „jasný cíl pokračovat v činnosti prostřednictvím nově založené společnosti, která by nenesla odpovědnost za dluhy společnosti CMD“, jak vyplývá z dopisu, který baskická vláda zaslala dne 17. února 2011 předsedovi správní rady společnosti Euskomenaje;
- společnost Euskomenaje užívá práv průmyslového vlastnictví skupiny Magefesa, mimo jiné ochrannou známku Magefesa, která jí byla udělena přímo, to znamená bez nabídkového řízení a bez jakéhokoli protiplnění, jak vyplývá zejména z dopisů z 3. prosince 2010 a 10. března 2011, které Autonomní společenství Baskicko zaslalo Juzgado de Primera Instancia n° 10 de Bilbao;
- námitky Autonomního společenství Baskicko proti výše uvedenému udělení práv nebylo vyhověno;
- i když byl plán likvidace společnosti CMD na základě odvolání, které Autonomní společenství Baskicko podalo po předložení věci Soudnímu dvoru, zrušen usnesením Audiencia Provincial de Bizkaia ze dne 16. ledna 2012, insolvenční správci této společnosti mezitím souhlasili s předběžným převodem jejích aktiv na společnost Euskomenaje až do ukončení likvidace společnosti CMD, a to bez jakéhokoli protiplnění, bez zveřejnění, bez převodu vlastnických práv a „v rozporu se základními zásadami vedení konkursního řízení“, jak vyplývá zejména z dopisu uvedeného ve třetí odrážce tohoto bodu;
- bez ohledu na usnesení ze dne 12. ledna 2011, v němž bylo rozhodnuto o ukončení činnosti společnosti CMD a o uzavření jejich provozoven, společnost Euskomenaje i nadále vyrábí domácí spotřebiče v zařízeních společnosti CMD a užívá její nemovitosti, stroje a práva průmyslového vlastnictví, jak vyplývá ze žádosti, kterou dne 3. března 2011 podalo Autonomní společenství Baskicko k Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao a kterou se domáhalo právě ukončení činnosti společnosti Euskomenaje, která i nadále probíhala v zařízeních společnosti CMD.

112 S ohledem na tyto skutečnosti obsažené ve spisu předloženém Soudnímu dvoru je třeba dospět k závěru, že konkurenční výhoda spojená se získáním dotčených protiprávních podpor přetrvává, takže zapsání pohledávek na navrácení těchto podpor na seznam přihlášených pohledávek, k němuž mezitím došlo, nepostačuje ke splnění povinností vyplývajících z rozhodnutí 91/1 a z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko.

113 S ohledem na výše uvedené je třeba konstatovat, že neplnění povinností vytýkané Španělskému království trvalo až do posouzení skutkového stavu v dané věci Soudním dvorem.

114 Za těchto podmínek má Soudní dvůr za to, že uložení povinnosti Španělskému království zaplatit penále je vhodným finančním prostředkem, který jej má přimět k přijetí nezbytných opatření za účelem ukončení zjištěného neplnění povinností a splnění veškerých povinností vyplývajících z rozhodnutí 91/1 a z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko.

c) K výši penále

i) Úvodní poznámky

115 Je třeba připomenout, že Soudnímu dvoru přísluší, aby v každé věci s ohledem na okolnosti daného případu posoudil, jaké peněžité sankce mají být uloženy (viz výše uvedený rozsudek ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie, bod 86, a rozsudek ze dne 14. března 2006, Komise v. Francie, C-177/04, Sb. rozh. s. I-2461, bod 58).

116 Soudní dvůr tedy není vázán návrhy Komise, které jsou pouze užitečným referenčním základem. Stejně tak pokyny, které jsou obsaženy ve sděleních Komise, nejsou pro Soudní dvůr závazné, ale přispívají k zajištění transparentnosti, předvídatelnosti a právní jistoty ohledně úkonů tohoto orgánu (viz rozsudek ze dne 10. ledna 2008, Komise v. Portugalsko, C-70/06, Sb. rozh. s. I-1, bod 34, a výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 112).

117 Pokud jde o uložení penále, Soudní dvůr již rozhodl, že taková sankce musí být stanovena v závislosti na stupni donucení nezbytném k tomu, aby členský stát, který nesplnil povinnost, přiměl vyhovět rozsudku o nesplnění povinnosti a změnit jeho chování za účelem ukončení vytýkaného protiprávního jednání (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie, bod 91).

118 Soudní dvůr musí při výkonu své posuzovací pravomoci v dané oblasti stanovit penále takovým způsobem, aby bylo jednak přizpůsobené okolnostem a jednak přiměřené zjištěnému nesplnění povinností, jakož i platební schopnosti dotyčného členského státu (viz výše uvedené rozsudky ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie, bod 103, a ze dne 14. března 2006, Komise v. Francie, bod 61).

119 V rámci posouzení prováděného Soudním dvorem jsou tedy kritérii, která musí být zohledněna pro zajištění donucující povahy penále za účelem jednotného a účinného používání unijního práva, v zásadě doba trvání protiprávního jednání, stupeň jeho závažnosti a platební schopnost dotčeného členského státu. Při používání těchto kritérií musí Soudní dvůr přihlédnout zvláště k důsledkům nevyhovění rozsudku pro soukromé a veřejné zájmy, jakož i k naléhavosti, s níž je třeba přimět dotyčný členský stát k tomu, aby dostal svým povinnostem (viz výše uvedené rozsudky ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie, bod 104; ze dne 14. března 2006, Komise v. Francie, bod 62, a Komise v. Portugalsko, bod 39).

ii) K době trvání protiprávního jednání

120 Doba trvání protiprávního jednání musí být hodnocena s ohledem na okamžik, ke kterému Soudní dvůr posuzuje skutkové okolnosti, a nikoliv na okamžik, kdy mu Komise věc předloží (viz výše uvedené rozsudky ze dne 14. března 2006, Komise v. Francie, bod 71, a Komise v. Portugalsko, bod 45).

121 Vzhledem k tomu, že se Španělskému království nepodařilo prokázat, že neplnění jeho povinnosti vyhovět v plném rozsahu výše uvedenému rozsudku Komise v. Španělsko skutečně ustalo, je třeba mít za to, že toto neplnění povinností za těchto podmínek trvá již déle než deset let, tedy výjimečně dlouhou dobu.

- 122 Dále je třeba mít za to, že od přijetí rozhodnutí 91/1 až do dne, kdy Soudní dvůr posuzuje skutkový stav, uplynulo více než 22 let.
- 123 Taková doba je v projednávané věci o to více hodna kritiky, že příjemců podpor, které byly rozhodnutím 91/1 prohlášeny za protiprávní a neslučitelné se společným trhem, bylo málo, že byli v tomto rozhodnutí a ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Španělsko jmenovitě určeni a že přesné částky, které měly být navráceny, byly v tomto rozhodnutí uvedeny. Za těchto podmínek se splnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko nemělo setkat se značnými obtížemi.
- 124 Ani průměrná délka konkursního řízení, na kterou se Španělské království odvolává za účelem vysvětlení prodlení při plnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko, nemůže takové prodlení odůvodnit, a to zejména s ohledem na skutečnost, že tento členský stát podnikl skutečné kroky k ukončení dotčeného neplnění povinností jen krátce před tím, než Komise předložila věc Soudnímu dvoru, a v převážné části dokonce po tomto datu, jak vyplývá z bodů 23 až 31 rozsudku v projednávané věci.
- iii) K závažnosti protiprávního jednání
- 125 Co se týče závažnosti protiprávního jednání, je třeba připomenout zásadní povahu ustanovení Smlouvy o FEU v oblasti státních podpor (výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 118).
- 126 Pravidla, na kterých jsou založeny rozhodnutí 91/1 i výše uvedený rozsudek Komise v. Španělsko, jsou totiž výrazem jednoho ze základních posláních svěřených Unii na základě čl. 3 odst. 3 SEU, tedy vytvoření vnitřního trhu, jakož i na základě protokolu č. 27 o vnitřním trhu a hospodářské soutěži, který podle článku 51 SEU tvoří nedílnou součást Smluv a podle něhož vnitřní trh zahrnuje systém zajišťující, aby hospodářská soutěž nebyla narušována (viz výše uvedený rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Komise v. Itálie, bod 60).
- 127 Význam unijních ustanovení, která byla porušena v takovém případě, o jaký jde v projednávané věci, se projevuje zejména v tom, že navrácením podpor prohlášených za protiprávní a neslučitelné se společným trhem bude odstraněno narušení hospodářské soutěže způsobené konkurenční výhodou, jež byla prostřednictvím těchto podpor poskytnuta, a že tímto navrácením příjemce ztrácí výhodu, kterou měl na trhu oproti svým konkurentům (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky ze dne 4. dubna 1995, Komise v. Itálie, bod 22, a Německo v. Komise, bod 75).
- 128 Pokud jde o nesplnění povinnosti zjištěné v projednávané věci, je nutno konstatovat, že povinnosti vyplývající z výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko byly splněny, pokud jde o tři ze čtyř příjemců protiprávních podpor, jichž se týká rozhodnutí 91/1. Kromě toho je nesporné, že podpory poskytnuté podniku Indosa představují přibližně pouze jednu pětinu z celkové částky podpor, které byly předmětem tohoto rozhodnutí a výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko.
- 129 Není však zpochybňováno, že žádná část podpor poskytnutých podniku Indosa nebyla k dnešnímu dni navrácena.
- 130 Dále, ačkoli Španělské království teprve nedávno podniklo řadu kroků svědčících o opravdové vůli ustát v dotčeném neplnění povinností, je nesporné, že k těmto krokům došlo jen krátce před tím, než byla věc předložena Soudnímu dvoru, a k převážné části těchto kroků dokonce po tomto datu. Tento členský stát tedy neprokázal vyžadovanou náležitou péči po mnoho let.

iv) K platební schopnosti Španělského království

- 131 V případě platební schopnosti Španělského království je třeba zohlednit nedávný vývoj inflace a HDP v tomto členském státě, a to ke dni posouzení skutkového stavu Soudním dvorem.
- 132 V tomto ohledu nelze přijmout argument Španělského království, že platební schopnost musí v projednávané věci odrážet platební schopnost Autonomního společenství Baskicko, nikoliv platební schopnost členského státu jako takového. V tomto ohledu stačí připomenout, že okolnost, že členský stát svěřil svým regionům, aby zajistily navrácení protiprávní podpory neslučitelné se společným trhem, nemůže mít vliv na použití článku 260 SFEU. Ačkoli je totiž každý členský stát oprávněn rozdělit ústřední a regionální pravomoc uvnitř státu podle toho, jak uzná za vhodné, i přesto zůstává na základě téhož článku jediným odpovědným vůči Unii za dodržování povinností, které pro něj vyplývají z unijního práva (ohledně článku 226 ES viz rozsudek ze dne 10. června 2004, Komise v. Itálie, C-87/02, Sb. rozh. s. I-5975, bod 38).

v) K periodicitě platby penále

- 133 Co se týče periodicity platby penále, žalovanému členskému státu je třeba uložit denní penále.
- 134 Žádosti Španělského království, aby penále bylo uloženo čtvrtletně, nelze v tomto ohledu vyhovět, a to s ohledem na mimořádně dlouhou dobu trvání zjištěného neplnění povinností a na naléhavou potřebu toto neplnění povinností okamžitě ukončit.

vi) Závěry

- 135 S ohledem na výše uvedené má Soudní dvůr za to, že uložení penále ve výši 50 000 eur za den je přiměřené.
- 136 S ohledem na všechny tyto skutečnosti je třeba Španělskému království uložit, aby Komisi zaplatilo na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ penále ve výši 50 000 eur za každý den prodlení s provedením opatření nezbytných k vyhovění výše uvedenému rozsudku Komise v. Španělsko, a to po dobu, která započne vyhlášením rozsudku v projednávané věci a skončí dnem splnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko.

B – *K paušální částce*

1. Argumentace účastníků řízení

- 137 Komise navrhuje, aby byla pro výpočet paušální částky použita metoda spočívající ve stanovení základní sazby ve výši 210 eur za den, vynásobené nejprve koeficientem závažnosti a „koeficientem n“, jejichž hodnoty jsou stejné jako hodnoty navržené pro výpočet penále (5 a 13,66), a poté počtem dnů trvání neplnění povinností. Výše paušální částky se tak má rovnat výsledku součinu 14 343 eur a počtu dnů, které uplynuly ode dne vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko do dne, kdy členský stát splnil své povinnosti, nebo neučinil-li tak, do dne vyhlášení rozsudku v projednávané věci.
- 138 Španělské království na základě stejných argumentů, jaké byly uplatněny v případě penále, navrhuje, aby byla základní sazba paušální částky vydělena čtyřmi s cílem zohlednit skutečnost, že povinnosti vyplývající z rozsudku byly splněny, pokud jde o tři ze čtyř příjemců dotčených protiprávních podpor, a následně vynásobena 6,24 % s cílem zohlednit skutečnost, že toto číslo odpovídá podílu Baskicka na HDP Španělska. Základní sazba by tak měla být 3,28 eur. Dále je podle Španělského království třeba

uplatnit stejný koeficient závažnosti a stejný fixní „koeficient n“, jaké navrhuje v případě penále. Výše uvedené paušální částky by se tak měla rovnat výsledku součinu 44,80 eur a počtu dnů trvání neplnění povinností.

- 139 Španělské království kromě toho žádá, aby období ode dne podání námitky nepřípustnosti, jež byla vznesena v projednávané věci, do dne rozhodnutí Soudního dvora o této námitce bylo pro účely výpočtu paušální částky odečteno od počtu dnů, kdy přetrvávalo neplnění povinností.

2. Závěry Soudního dvora

- 140 Úvodem je třeba připomenout, že Soudní dvůr je při výkonu posuzovací pravomoci, která je mu v dané oblasti svěřena, oprávněn uložit současně penále a paušální částku (výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 143).
- 141 Uložení paušální částky musí v každém jednotlivém případě záviset na všech relevantních skutečnostech souvisejících jak s charakteristikami zjištěného nesplnění povinností, tak s přístupem členského státu, jehož se řízení zahájené na základě článku 260 SFEU týká. V této souvislosti je Soudní dvůr na základě tohoto ustanovení nadán širokou posuzovací pravomocí při rozhodování o uložení či neuložení takové sankce (v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 144).
- 142 V projednávaném sporu veškeré právní a skutkové okolnosti, které vedly ke zjištěnému neplnění povinností, ukazují na to, že účinná prevence obdobného porušování unijního práva v budoucnu vyžaduje přijetí takového odrazujícího opatření, jakým je uložení paušální částky.
- 143 Za těchto okolností Soudnímu dvoru při výkonu jeho posuzovací pravomoci přísluší, aby výši paušální částky stanovil takovým způsobem, aby byla přizpůsobená okolnostem a přiměřená zjištěnému nesplnění povinností, jakož i platební schopnosti dotčeného členského státu (výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 146).
- 144 Mezi faktory, které jsou v tomto ohledu relevantní, patří zejména takové skutečnosti, jako je doba, po kterou přetrvávalo vytýkané neplnění povinností od vydání rozsudku, kterým bylo toto neplnění povinností určeno, a závažnost protiprávního jednání (viz výše uvedený rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Komise v. Itálie, bod 94).
- 145 Okolnosti, které je třeba zohlednit, vyplývají zejména z úvah obsažených v bodech 120 až 130 rozsudku v projednávané věci, jež se týkají doby trvání a závažnosti neplnění povinností. V těchto bodech tak bylo konstatováno, že neplnění povinností přetrvává již více než deset let od vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Španělsko a více než 22 let od přijetí rozhodnutí 91/1 a že se splnění povinností vyplývajících z tohoto rozsudku nemělo setkat se značnými obtížemi, neboť příjemců dotčených protiprávních podpor bylo málo, byli jmenovitě určeni a částky, které měly být navráceny, byly v tomto rozhodnutí upřesněny.
- 146 Co se týče žádosti Španělského království uvedené v bodě 139 rozsudku v projednávané věci, této žádosti nelze vyhovět, neboť přezkum námitky nepřípustnosti, kterou tento členský stát vznesl v projednávaném sporu, Soudním dvorem nijak nesouvisí s dobou trvání vytýkaného neplnění povinností.
- 147 Na základě všech těchto skutečností má Soudní dvůr za to, že okolnosti projednávaného případu budou správně zohledněny stanovením paušální částky, kterou musí Španělské království uhradit, ve výši 20 milionů eur.

- 148 Španělskému království je proto třeba uložit, aby Komisi zaplatilo na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ paušální částku ve výši 20 milionů eur.

VIII – K nákladům řízení

- 149 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Španělské království nemělo ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedenému uložit náhradu nákladů řízení. Podle čl. 140 odst. 1 téhož jednacího řádu, který stanoví, že členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení, je třeba rozhodnout, že Česká republika ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Španělské království tím, že ke dni uplynutí lhůty stanovené v doplňující výzvě dopisem, kterou dne 18. března 2010 vydala Evropská komise podle čl. 260 odst. 2 SFEU, nepřijalo veškerá opatření, jež vyplývají z rozsudku ze dne 2. července 2002, Komise v. Španělsko (C-499/99), jenž se týká zejména navrácení podpor ze strany Industrias Domésticas SA, které byly rozhodnutím Komise 91/1/EHS ze dne 20. prosince 1989 o podporách poskytnutých ve Španělsku ústřední vládou a vládami některých autonomních oblastí skupině MAGEFESA, která je výrobcem kuchyňských potřeb z nerezové oceli a drobných elektrospotřebičů, shledány protiprávními a neslučitelnými se společným trhem, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z odstavce 1 téhož článku.
- 2) Španělskému království se ukládá, aby Evropské komisi zaplatilo na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ penále ve výši 50 000 eur za každý den prodlení s provedením opatření nezbytných k vyhovění uvedenému rozsudku Komise v. Španělsko, a to po dobu, která započne vyhlášením rozsudku v projednávané věci a skončí dnem splnění povinností vyplývajících z téhož rozsudku Komise v. Španělsko.
- 3) Španělskému království se ukládá, aby Evropské komisi zaplatilo na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ paušální částku ve výši 20 milionů eur.
- 4) Španělskému království se ukládá náhrada nákladů řízení.
- 5) Česká republika ponese vlastní náklady řízení.

Podpisy.